

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Grajski trg 7 / Tel. uredništva in uprave 24-55
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din / Oglasi po ceniku / Ogla-
se sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

Evian govori...

Med mnogimi drugimi pojavi nam je povojna doba dala tudi pojem »emigracija«, ki je sicer že zelo starega datuma in sega skoro v početke kulturne zgodovine. Elementarne nezgode, vojne, politična preganjanja itd. so pregnala mase v druge kraje, kjer jih je novo okolje prisililo na spremembo prvotnega življenja. Emigracija je prva pričala o učinkih okolja na človeka kot sprejemljivega in spremljivega organizma in o dolgotrajni ohranitvi prirodne bistvenosti.

A emigracija je tudi izpričala, kako velikega pomena je ona za dotično okolje, bilo v biološkem in drugih ozirih. — Zgodovina je dokazala, da so naseljenci za novo domovino nekako osveženje in odlično cepivo v vsakem pogledu socialnega izživiljanja.

Novo vznikle ideologije in politična preganjanja povojne dobe so izzvala armade izgnancev lastne in tuje narodnosti dotične države. Ti nesrečneži, ki imajo samo ta greh, da jim ni lastno politično prepričanje dovolilo ukloniti se trenutni sili vladajočih, so bili pretežno prepuščeni samim sebi in svojim organizacijam. Le Nansenov urad in londonski komisariat sta bili in sta še znatnejši organizaciji izven emigrantskih, ki skrbita tudi za materialno pomoč. A ta morda letos prenehata.

Nedavno pa je Roosevelt sprožil iniciativo o organizaciji pomoči nemškimi emigrantom (najbrž po prizadevanju židovskega elementa). Gre pred vsem za ustanovitev stalnega odbora za pomoč izgnancem, katerih število se bo še povečalo z begunci iz Španije, Poljske itd.

Podoba je, da bodo v ta problem vključili tudi druge begunce, ker se zanimajo zanj ugledne angleške, ameriške in druge osebnosti. V Angliji se za to zanimajo cerkev, diplomacija, vojaštvo in zahtevajo, da je treba to vprašanje rešiti na mednarodni bazi.

Konferenca je začela 9. t. m. v Avian le Bainu. Veliko razumevanje in simpatije za to akcijo so izrazile južnoameriške države. Delegat Kolumbije je obsojal politiko onih držav, katere so brutalno pregnale one ljudi, ki ne ugajajo »trenutnemu« gospodom. Delegat države Peru je ostro protestiral proti taki politiki sovraštva. Zastopniki ostalih južnoameriških držav so izjavili, da so njih države pripravljene razširiti možnosti naselitve.

Pododbor je sprejel 25 zastopnikov od 39 privatnih organizacij, ki so povdarili tragedijo teh izobčenecv, ki jim more pomagati le hitra in izdatna mednarodna akcija.

Roosevelt je brzojavil konferenci globoko željo, da bi ta dosegla uspeh, ki bi imel globok pomen za velik del obupanega človeštva. Pred sklepom konferenca je poročal Malcolm, vodja samostojne komisije za nemško emigracijo, o delovanju te organizacije in predložil tri naloge konference: 1. Ustvaritev možnosti naselitve. 2. Priprava emigrantov na nove življenjske pogoje. 3. Mobilizacija potrebnega kapitala. Ker je razpoložljivost večjega kolonizacijskega kompleksa trenutno neizvedljiva, se je govornik zavzel za politiko kontrolirane in redne postopne naselbine.

O priliki te konference so mnogi priznani italijanski emigranti — Nitti, Sforza, Ferrero i. dr. — poslali Rooseveltu telegram, kjer se mu zahvaljujejo za to njegovo zanimanje in izražajo nado, da ne bodo v Evianu pozabili na neštete italijanske emigrante, zlasti še, ko bodo morali skoro zapustiti Francijo.

Vprašanje je, če bodo olajšave, dovo-

Pariz v sijaju francoskega narodnega praznika

PARIZ, 14. julija. Sinoči so se pričele slovesnosti ob priliki 14. julija, francoskega narodnega praznika. Slovesnosti so zamišljene v obsegu, kakršnega Pariz že dolgo ne pomni. Letošnji narodni praznik tvori nekakšen uvod v slovesnosti obiska angleške kraljevske dvojice. Praznična slava v Parizu bodo trajala v Parizu 8 dni. Sinoči so se pričele na vseh javnih prostorih, v mestnih parkih, pločnikih itd. plesi ob zvokih godb, ki so trajali vso noč. Kavarne in restavracije so prestavile del svojega obratovanja na pločnike in ulice, tako, da je ponekod vo-

zorni promet popolnoma ustavljen. Praznično razpoloženje bo trajalo do 18. t. m., nakar sledijo ogromne priprave za sprejem angleške kraljevske dvojice.

PARIZ, 14. julija. Tukajšnji ameriški poslanik Bullitt se je razgovarjal včeraj z zunanjim ministrom Bonnetom. Razgovori so se nanašali na bližnji prihod ameriškega državnega tajnika za finančne zadeve Morgenthaua, ki prispe 23. t. m. v Pariz, kjer ostane tri dni, ki jih bo izpolnil z razgovori z merodajnimi francoskimi krogi.

Mednarodna olimpijada 1940 v Tokiju odpovedana

VRŠILA SE BO V FINSKI PRESTOLNICI.

TOKIO, 14. julija. Tukajšnji listi poročajo, da je japonska vlada sklenila, da se odpove mednarodna svetovna razstava v Tokiju, napovedana za leto 1940. Prav tako se odpoveduje svetovna olimpijada,

predvidena za avgust 1940. Te prireditve bi se lahko vršile le v primeru pravočasnega zaključka kitajske vojne. Mesto v Tokiju bo svetovna olimpijada 1940 v finski prestolnici Helsinki.

Angleška vlada odklanja posojilo Kitaiski

LONDON, 14. julija. Diplomatični sodnik »Daily Telegrapha« doznava, da je angleška vlada zavrnila cityskim krogom dovoljenje posojila Kitajski v znesku 20 milijonov funtov šterlingov. V angleških vladnih krogih prevladuje stališče, da bi takšen očitni izraz simpatije za Kitajsko v obliki materialne pomoči v se-

ci situaciji povzročil naraščanje protiangleškega razpoloženja na Daljnem vzhodu. Anglija pa nima nanašna ter interesa, da bi še bolj zaostri napetost na Daljnem vzhodu. To najnovično zadržanje Anglije daje razumeti, da so v teku neki tajni dogovori z Japonsko, glede katerih pa podrobnosti še niso znane.

Zračni čarobnik na Alaski

NEWYORK, 14. julija. Ameriški letalec Howard Hughes je pristal v Fairbanks na Alaski in je sporočil, da nadaljuje svoj

let na St. Paul v Minnesotti. Na letu je vse v najlepšem redu.

Nobenega Nemca iz Poljske na breslavskih slovesnostih

BERLIN, 14. julija. »Essener Nationalzeitung« poroča, da je poljsko notranje ministrstvo dovolilo mesto zaprosenih 1500 potnih listov za udeležence nemškega telovadnega praznika v Breslavi samo 300 potnih listov. Čuje se, da se bodo nemški telovadci s Poljskega odpovedali tudi tem 300 potnim listom, tako da Poljska na omenjeni prireditvi ne bo zastopana. Ta postopek poljskega notra-

njega ministrstva je v zvezi z velikimi ovirami, ki so jih delala nemška oblastva poljskim Sokolom z nemškega področja, ki so hoteli na vsesokolski zlet v Pragi pa niso mogli. Pač pa so češkoslovaška oblastva dovolila vseh 15.000 potnih listov za sudetske nemške telovadce in sportnike, ki se bodo udeležili nemškega telovadnega praznika v Breslavi.

Britanski ministri grozijo z ostavko

PARIZ, 14. julija. »Figaro« poroča, da so trije člani britanske vlade obvestili ministrskega predsednika Chamberlaina, da bodo takoj podali demisijo, če bi britansko italijanski sporazum stopil preje v veljavo, predno bi bili izpolnjeni predpogoji, to je umik italijanskih prostovoljcev iz Španije. V zvezi s tem se navaja

izjava predstavnika britanske vlade, da more stopiti britansko italijanski sporazum v veljavo samo tedaj, ko bo odbor za nevmešavanje v Londonu lahko ugotovil, da je umik tujih prostovoljcev iz Španije izveden že v toliki meri, da se obema taboroma v Španiji lahko prizna pravica vojskujoče se sile.

6000 Židov v novem koncentracijskem taborišču

LONDON, 14. julija. »Daily Telegraph« poroča iz Berlina, da je bilo 1200 Židov aretiranih ob priliki zadnjih berlinskih racij ter odpravljenih v novo koncentracijsko taborišče Buchfahrt pri Wei-

marju. Policijska akcija v Berlinu se nadaljuje in polovico vsak dan 50 do 60 Židov, ki jih potem spravijo v omenjeno taborišče, ki naj prevzame v par mesecih do 6000 Židov.

ljene bivanja, zaposlitev, naturalizacija i. dr., ki bi jih dosegla italijanska emigracija, veljale le za emigrante ital. rodu,

ali za vse politične emigrante. To vprašanje je važno za našo emigracijo.

Pabecki

Pikniki za dr. Mačka

Te dni so nekatera hrvatska društva v Ameriki priredila piknike z raznimi prireditvami. Del čistega dobička teh piknikov je namenjen v dar dr. V. Mačku.

Jojmene

»Del. pol.« poroča v št. 65: »Kopališka uprava mariborskega otoka je predpisala, da morajo moški nositi dogle kopalniške, ženske pa ne smejo biti oblečene v moderne kopalne kostume. Ravnotako se ne smejo majhni nedolžni otroci kopati nagi, ker bi to menda vzbujalo pohujšanje. — Da bi pri nas le ne pričeli v tem posnemati Tirolcev, ki so v nekem kopališču nasuli razbito steklo v bazen, ter tako onemogočili kopanje v prekratkih in preveč izrezanih kopalnih kostumih.«

Kalibre vseh vrst

V št. 28 piše celjska »Nova doba« med dopisi iz Vojnika: »Da, krinko dol, vi črni klečepalci, ki ste se oglasili v »Vojniškem zvonu«, farnemu listu, kakor ga imenujete. Ali vam je težko, če so kmetijski fantje in dekleta ob tekmi koscev razstavili darila v izložbenem oknu posojilnice odnosno g. Pušnika, ki je vsem društvom naklonjen? Ali vam ne gre v račun tritisočglava množica, ki je ta dan prihitela v Vojnik? Farni list je torej začel borbo z našimi poštenimi farani. Da, krinko dol! Prav ste povedali. Pokažite se v pravi luči, tudi vi, ki lovite kaline za trgovino v »Vojniškem zvonu«! Posojilnična uprava rada ustreže vsem, kar je edino pravilno. Vas pa že itak poznamo, da ste željni nesmiselne borbe in da vam je edini interes strankarstvo, čeprav nastopate pod firmo raznih kmetijskih, delavskih, fantovskih, dekliških, prosvetnih in gledaliških krožkov. Kalibre vseh vrst bi radi spravili v eno pištolo, a zelo dvomimo, da bo vžgalo!«

Dunajske

»Del. pol.« poroča v št. 65: »Na živilskem trgu v Ottakringu in v Floridsdorfu je prišlo do demonstracij gospodinj proti oderuškim prodajalcem, ki so proti vsem uradnim naredbam zviševali cene. V Floridsdorfu so se gospodinje v sprevedu po dale pred policijski komisariat, kjer so klicale, naj stranka preganja oderuhe, ne pa samo jude vse vprek. Nekaj gospodinj so zaprli.«

Če v srcu...

»Naša misel« piše v št. 12—13: »S »katolištvom« je vprašanje še delikatnejše. Nekako vodilna misel omenjenega tabora je, da je bistvo katolicizma članstvo v raznih verskih organizacijah n. pr. kongregacijah, priseganje na pisanje t. im. »katoliških« listov, kakor sta n. pr. »Slovenec« in »Straža v viharju«, sodelovanje pri katoliških prosvetnih društvih in seveda pokorščina duhovščini tudi v svetnih zadevah; v političnih, socialnih, kulturnih. In tako se začena med dijaštvom — klerikalizem. Brez dvoma doleti najhujše razočaranje človeka, ki pričakuje od tega tabora, ki monopolizira krščanstvo, nekaj več kakor od drugih. Študentje, ki se mu prištevajo, so namreč prav tako dobri in slabi, kakor v drugih taborih, a pridruži se često še tista neiskrenost, neodkritosrčnost, ko fant, dekle dosledno drugače govori kakor misli... Kaj pomagajo vsi zunanji kongregacijski znaki, če v srcu ni krščanstva? »Slovenski-katoliški« tabor se cepi na razne struje, ki so si prav za prav samo

Ni sedem domovin, ne šest, ne pet
in tudi niso tri, je samo ena
s krvjo in s smrtjo našo posvečena.

A. Gradnik (Mrtvi zidarji).

Socialni obraznik

Naši pomorci in kolektivna pogodba. Splitsko ravnateljstvo pomorskega prometa se pogaja že delj časa s strokovnim združenjem naših pomorcev, ki zahtevajo čim prejšnjo sklenitev kolektivne pogodbe. Zvezni zastopniki pomorcev so na zadnjem sestanku sprožili vse svoje zahteve in želje, povdarjajoč, da gredo njihove težnje za tem, da se že na več konferencah razpravljana pereča vprašanja čim prej ugodno rešijo, ker bi bili sicer pomorci primorani poostri svojo borbo do skrajno možnih mej. Od strani ravnateljstva pomorskega prometa naglašajo, da so medtem vsi tozadevni načrti in pravilniki že itak izdelani in se imajo urediti samo še nekatera viseča vprašanja med pomorci in lastniki parobrodov. Ravnateljstvo apelira na svoje uslužbenstvo, da upošteva sedanje težke gospodarske prilike, ki so se pojavile zlasti v našem pomorskem prometu ter odsvetuje uslužbenstvu eventuelno stavko, ker bi ista povzročila lastnikom brodov veliko in nepopravljivo škodo. Lastniki brodov so pripravljani, da se s pomorci še nadalje pogajajo in je bila te dni v Splitu že sklicana prva konferenca za sklepanje kolektivne pogodbe. Pogajanja potekajo ugodno ter kažejo lastniki brodov kakor tudi zastopniki pomorcev veliko pripravljenost, da se kolektivna pogodba čim prej sklene.

Na naših parobrodih bo uveljavljen osemurni delovnik. Prometni minister je v sporazumu z ministrom soc. politike in narodnega zdravja predpisal nov pravilnik o delovnem času na pomorskih trgovskih ladjah. Urejen je efektivni delovni čas in to v okviru osemurnega delovnika. S to odredbo je naša država napravila velik korak naprej in je šla celo preko obvez, ki jih je prevzela v Ženevi. V novem pravilniku je točno določeno delovni čas za vse vrste službe, dočim so za nadurno delo določene posebne nagrade. Uslužbenstvo naših parobrodov bo vršilo svojo službo v treh dnevih izmenjavah. Istotako predvideva pravilnik za vsakega posameznega uslužbenca plačan letni dopust.

Mezde vinogradniških delavcev rastejo. V južnih predelih naše države so se mezde vinogradniških delavcev v zadnjih tednih znatno dvignile. Ta dvig pa je samo prehodnega značaja in bodo mezde ob početku trgatve prav gotovo spet padle na prvotno stopnjo. Zadnje dni so dobivali nekateri delavci od 70 do 80 din dnevno, dočim so ženskimi delovnim močem odrajovali celo po 40 din. Tako visokih mezd v tamkajšnji okolici že dolgo ne pomnijo. Sedanje visoke mezde so v neposredni zvezi z porastom cen vinu, ki so se dvignile od 0,50 na 3,50 din po litru.

V moravski banovini borba za minimalne mezde vse ostrejša. Pred dnevi je sklical ban moravske banovine posebno anketo, na kateri naj bi se uredile minimalne mezde za delavstvo rudniških podjetij. Zastopniki rudniških podjetij zatrjujejo, da bi eventualno povišanje dosedanjih mezd dovedlo ta podjetja v nevzdržen položaj, ker bi podjetja povišanih mezd ne zmogla. Na tej anketi je bilo govora tudi o mezdah ostalih podjetij vseh panog našega gospodarstva. Dočim so se zastopniki delavstva zavzemali za povišanje mezd, so zastopniki industrijskega združenja to povišanje odločno odklonili, češ da sedanje stanje ni primerno za povišanje mezd. Temu predlogu se je pridružil tudi zastopnik tamkajšnjega trgovstva. Na ta način je bila konferenca, od katere je delavstvo mnogo pričakovalo, zaključena brez katerekoli pozitivnega uspeha.

v enem edini med seboj: da nasprotujejo z vso silo jugoslovenskim nacionalistom. Med marksističnim in klerikalnim taborem sploh ni jasne ločitve, kajti vmes nekje se vrte tako imenovani krščanski socialisti, ki se nagibljejo deloma na to, deloma na ono stran. Kakor sem rekel, trave edinstvo ni, a vendar ni noben ta-

V kraljestvu šaha

Slava Vasje Pirca

Sinoči je bil v Unionu poslovilni večer v čast našemu velemojstru Vasji Pircu, ki se te dni za stalno preseli v Ljubljano. Večer, ki ga je priredil Mariborski šahovski klub, katerega častni član je naš velemojster Vasja Pirc, je otvoril predsednik Mariborskega šahovskega kluba g. Rudolf Golouh, ki je v svojem govoru orisal odlike in zasluge šahovskega velemojstra g. Vasje Pirca za razvoju kraljevske igre v Mariboru. G. Golouh je naglašal, da se je g. Vasja Pirc po svojih lepih uspehih na šahovskih turnirjih v Lodzu, Noordwisku in Harzburgu uvrstil med desetero najboljših šahistov sveta, kar je v ponos ne samo našemu mestu, marveč vsej naši državi. Toplo občutene besede je zatem spregovoril tajnik Mariborskega šahovskega kluba g. prof. Sila, ki je izrazil prepričanje, da

ne bo naš velemojster nikdar pozabil našega mesta, kjer je zrastel in kjer se je pričela njegova šahovska kariera. Gosp. prof. Sila se je v imenu MŠK zahvalil velemojstru Vasji Pircu za uspešno sodelovanje v klubu. Predgovornikom se je v vznešenih besedah zahvalil g. Vasja Pirc, ki je nato predaval o svojih vtisih na mednarodnih šahovskih turnirjih v Noordwiju in Harzburgu. Predavanje je bilo zelo zanimivo in poučno ter so številni prijatelji kraljevske igre našemu šahovskemu velemojstru živahno aplavdirali. Zatem je operni pevec g. Jarc odpel nekaj izbranih pesem, na klavirju pa ga je mojstrsko spremljal prof. gosp. Mirk. Bil je lep večer, ki bo ostal v spominu vsem navzočim.

Vasji Pircu želimo na novem mestu bljanja čim vidnejšega uveljavljanja.

Okno v svet

Senzacionalen proces Baldwin v. Schirach: Brauchitsch

London, 13. julija.
»News Chronicle« poroča o senzacionalnem procesu, ki ga vodi znani dirkač Manfred Brauchitsch, sorodnik vrhovnega poveljnika generala Brauchitscha, proti voditelju Hitlerjeve mladine Baldurju v. Schirachu.

Zadeva, ki zbuja v nemških krogih ogromno pozornost, ima sledeče ozadje: Brauchitsch je imel pred nedavnim v svoji bavarski poletni hiši zbrano družbo. Eden od gostov je sporočil naslednjega dne Schirachu, da je izrekel Brauchitsch nekaj neprijaznih besed o Schirachovi sorprogi. Preiskava je ugotovila, da ni Brauchitsch ničesar rekel. Ko pa sta se Schirachova gospa in Brauchitsch srečala na bavarski železniški postaji, je Schirachova prisilila Brauchitschu pred vsem občinstvom precej odmevno kľofuto. Da opere svojo čast, je pozval Brauchitsch Schiracha k dvoboju s samokresji. Schirach pa mu je odgovoril, da se ne dvobojuje s takšnim človekom, kakor je Brauchitsch.

Toda zadeve še ni bilo konec. Nasled-

nja scena se je odigrala, kakor poroča navedeni list, v Berlinu. Brauchitsch si je ravno opomogel od hripe, ko se je pojavil B. v Schirach, ne da bi napovedal svoj obisk, v spremstvu 12 spremljevalcev v Brauchitschevem stanovanju in udaril Brauchitscheva z jahalnim bičem po obrazu. Brauchitscheva brata, ki je priskočil bratu na pomoč, so podrli na tla. B. v. Schirach se je zatem odstranil s svojimi spremljevalci in je zaprl vrata. Brauchitsch je hotel Schiracha kazensko zasledovati, kar pa ni bilo mogoče, ker uživa B. v. Schirach kot član državnega zbora imuniteto. Radi tega so Brauchitschevi sprožili civilni proces, zahtevajoč poravnano škodo. Proces se je zaključil, ko je B. v. Schirach izrazil pripravljenost, da poravnava vse stroške in škodo. Ni pa odstranjen nerazpoloženje, ki je radi tega nastalo.

»News Chronicle« pripominja, da se je vodil proces v največji tajnosti, da so pa navzlic temu prodrli utrinki o tej zanimivi aferi iz visoke nemške družbe v široke kroge nemškega prebivalstva.

Sportno gibanje

Motociklistične dirke za državno prvenstvo v Mariboru

Motociklistični sport se v zadnjih letih v Mariboru lepo razvija. Poleg tradicionalne pohorske motociklistične dirke, ki jo vsako leto prireja Motoklub »Pohorje« na novi pohorski cesti Reka - Pohorski dom, se je že precej udomačila motociklistična dirka na krožni progi Maribor - Kamnica - Maribor, ki jo je že dve leti zaporedoma z uspehom organiziral Motoklub Maribor. Na zadnji seji Saveza motoklubov kraljevine Jugoslavije v Zagrebu se je sprožila misel, da bi se tradicionalna pohorska dirka letos proglasila za

Navodilo za organiziranje mednarodnih sportnih tekem in za dajanje izjav sportnikov tujemu tisku je izdalo ministrstvo za telesno vzgojo naroda. Navodilo pravi: V zadnjem času je ministrstvo za telesno vzgojo naroda zapazilo, da pojedini sportniki sodelujejo na raznih mednarodnih tekmah brez ozira na to, ali imajo pri tem upanje na častno borbo ali ne. Ker so nepotrebni porazi v inozemstvu zmanjšali ugled jugoslovenskega sporta, opozarja ministrstvo vse sportne organizacije, da bo v bodoče dovoljevalo udeležbo le na takih mednarodnih tekmah, pri katerih se more pričakovati lepa sportna borba kakovostno izenačenih skupin. Podatki o stopnji in uspehih, ki jih dajejo jugoslovenska sportna zastop-

stva odnosno tekmovalci tujemu tisku, da bi s tem delali propagando za posamezne tekme, morajo biti strogo stvarni, da se s tem prepreči morebitno razočaranje, ki bi škodovalo ugledu jugoslovenskega sporta. Prošnje za pripustitev k mednarodnim tekmam je treba dostavljati s predhodnim odobrenjem merodajne sportne zveze najdalje 14 dni pred določenim terminom.

Poraz SK Železničarja v Subotici. Nogometna enajstovica SK Železničarja je preteklo nedeljo gostovala v Subotici, kjer je odigrala proti tamkajšnjemu ŽAK prijateljsko nogometno tekmo, ki se je končala z zmago ŽAKa v razmerju 3:1 (1:0). Revanžna tekma med obema nasprotnikoma bo v nedeljo 24. julija v Mariboru.

Nadaljnji velik uspeh jugoslovenskega tenisa. V Beogradu sta včeraj popoldne Punčec in Kukuljevič zmagala nad ameriško dvojico Budge-Mako v štirih setih 6:2, 1:6, 7:5, 6:4. V ostalih igrah je Če-

škoslavaški juniorski prvak Drobny zmagal nad Makom s 3:6, 6:1, 6:3, dočim je Punčec nastopil proti Budgeu. Zmagal je Budge s 6:2, 6:3. Danes nastopita ameriška igralca Budge in Mako v Zagrebu. Na klubski etapni kolesarski dirki Celje-Rogaška Slatina, ki jo je priredil preteklo nedeljo Klub slovenskih kolesarjev v Celju, je zmagal Oskar Žerjal (Edinstvo) v skupnem času 3:41:33. Drugi je bil Jože Planinšek (Celje) v času 3:42:04, 3. Jože Gračner, 4. Godnič, 5. Fabjan in 6. Gregorič.

Kulturne beležke
Korže V., Čigav je grunt. Izšla je te dni 47 strani obsegajoča knjižica pod gornjim naslovom, ki vsebuje znano kmečko komedijo v treh dejanjih. Krstna predstava omenjene kmečke komedije je bila v ptujskem gledališču, uprizorili pa so jo tudi v mariborskem gledališču proti zaključku sezone. O komediji, ki je šla že preko številnih odrov, smo poročali obširneje ob krstni predstavi in mariborski uprizoritvi.
Novе knjige Mladinske matice. Zopet tri lepa darila naši deci, tri lepe knjige, polne prijetnega, mičnega, privlačnega pripovedovanja. Davorin Ravljen je sijajno obdelal snov živalskih motivov v svoji dolgi, zanimivi in zabavni pesmi o prigodah »Grajskega vrabca«. H. Smrekarjeve slike to vseskozi posrečeno mladinsko delo učinkovito dopolnjujejo. — Oskar Hudales je prispeval »Zgodbe o bombažu«. V središču teh mičnih zgodbic je bombaž, ki odpirajo mladini pogled v nov svet človeškega snovanja, ki ga je pisatelj mladim čitateljem primaknil do čim dosegljivejše bližine. — V fevdalno dobo velikega trpljenja našega kmeta vodi mlade čitatele in vnete bralce Venčeslav Winkler s svojim »Hribčevim Gregcem«. Mična povest vsebuje polno lepih, ganljivih prizorov, ki se bodo globoko vtisnili v duše mladih bralcev. Poslanstvo, ki ga vrši Mladinska matica s svojimi izdajami, zasluži iskreno priznanje naše kulturne javnosti.

Ptujske novice

Obračun sreskega cestnega odbora za proračunsko leto 1937-38 je razglašen. Lani je imel sreski cestni odbor dinarjev 3.138.262,06 dohodkov ter 2.731.843,39 din izdatkov. Preostanek znaša 406.418,67 din ki se je prenesel na novo proračunsko leto. Podrobnosti so vsem davkoplačevalcem na vpogled v pisarni cestnega odbora med uradnimi urami, kjer se lahko vlože tudi pritožbe zoper obračun najkasneje do 19. t. m.

Prihodnja seja mestnega sveta bo nočoj ob 18. uri v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu so poročila pravnega in upravnega odbora ter ubožnega sveta.

Veržeji

Sokolsko društvo v Veržeju je lepo in učinkovito proslavilo 10-letnico svojega obstoja s sokolskim nastopom na telovadišču pred Hedžetovo trgovino. Zanosne so bile pozdravne besede staroste br. Kozarja. Sledili so še prisrčni in bodrilni govori okrajnega načelnika br. Stoparja, br. Nišlvičerja za prekm. sokolstvo ter domači prosvetar. Vse vaje 107 nastopajočih so žele topel aplavz. Le naprej...

Župnika popikale čebele do smrti

V Eggu na Predariskem so čebele župnika Pija Huberja, ko je delal pri čebelnjaku, tako popikale, da je še isti dan podlegel številnim usodnim pikom.

Dvoumno.

Gost hoče plačati, a natakak nima drobca, da bi mu menjal tisočak. Zato pravi: »Boste pa jutri plačali.«

Gost se pošali: »Kaj pa če do jutri umrem?«
Natakak: »No, taka izguba pač ne bi bila...«

Oboje.

— Čuj, prijatelj, ali si se že oženil, ali pa si še vedno kuhaš sam?

— Oboje.

S praškega vsesokolskega zleta

Župni podstarešina inž. Bevc, ki je vodil ljubljansko župo v Prago, se na ljubljanskem kolodvoru zahvaljuje za pozdrave, ki je v imenu doma ostalega sokolstva izrekel župni starešina dr. Pipenbacher.

V sprevedu s kolodvora skozi mesto na telovadišče v Tivoliju sta med prvimi šle naši skolski vrsti, ki sta se v Pragi tako sijajno odrezali pri mednarodnih tekmah.

Gospodarske beležke

Kontrola sadja pri izvozu. Izdana je nova uredba, ki se nanaša na kontrolo kakovosti svežih sliv, grozdja, jabolk, hrušk, marelic, breskev, češenj, malin, orehov, suhih sliv, jabolk in hrušk ter pekmeza iz sliv namenjenega za izvoz. Sveže namizno sadje, namenjeno za izvoz, bo moralo biti v zabojih, katerih tipe, dimenzije in teža, kakor tudi način pakiranja in tovorjenja v vagone, bo za vsako vrsto sadja predpisal trgovinski minister. Vsak zaboj bo moral imeti označbo »Jugoslavija«. Z izvozom sadja se bodo mogle baviti le tvrdke, ki bodo registrirane pri »Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine«. Vsaka tvrdka, ki bo izvažala, bo morala imeti svoj znak, s katerim bodo označeni zaboji, v katerih bo sadje izvažalo. Kvalitetno kontrolo sadja bodo vršili posebni kontrolni organi, ki jih bodo imenovali bani. Način kontrole bo predpisal trgovinski minister s posebnim pravilnikom.

Maksimiranje cen v gostilniških obratih. V »Službenih Novinah« je izšla uredba o razdelitvi gostinskih obratov in o določitvi najvišjih cen v teh obratih. Uredba deli hotele v štiri, penzione pa v tri razrede. Za vsak razred je predpisano najmanjše udobje za poedin obrat, upoštevajoč pri tem naše posebne razmere. Klasifikacija se bo uradno izpeljala tako, da bodo smeli lastniki obratov označiti v prospektih in ostalem propagandnem materialu samo oni razred, v

katerem je uradna komisija obrat uvrstila. V turističnih krajih morajo vsi lastniki gostinskih obratov najkasneje do konca januarja vsakega leta poslati v odobritev nadrejenim oblastem osnutke svojih cenikov za prenočišče, jed in pijačo, in se bodo morali lastniki gostinskih obratov točno držati maksimiranih cenikov.

Novo tekstilno tvornico bodo gradili v Somboru. Oblastva se zadevna dovoljenja že izdala.

Uredbo o omejitvi prenosa lastnine nepremičnin je izdal pravosodni minister v sporazumu z ministri za kmetijstvo, vojsko in mornarico ter notranje zadeve. V smislu nove uredbe se na področju apelacijskega sodišča v Ljubljani izpremeni in izpopolni v naslednjem smislu: Na ozemlju vseh sreskih sodišč v območju okrožnih sodišč v Mariboru, Murski Soboti, Celju, Ljubljani in Novem mestu je dovoljen prenos lastnine nepremičnin na osnovi pravnih poslov med živimi samo po pristanku komisije za dovoljevanje prenosa lastnine nepremičnin. To velja tudi za primer, da se nepremičnine dajo v zakup za dobo preko 5 let. V primeru dvoma, da je prenos lastnine nepremičnin v nasprotju z interesi državne obrambe, bo komisija zahtevala od poveljnika divizijske oblasti, da poda svoje mnenje.

Prizad pričel odkupovati letošnjo pšenico. Z včerajšnjim dnem je pričel Prizad odkupovati letošnjo pšenico po določenih cenah in pogojih. Za vlačilsko ba-

sko, banatsko in branjško pšenico plača 154 din, za sremsko, podravsko in slavonsko pšenico pa 150.50 din za 100 kg.

Gospodinja

Dušeni telečji rezki. Za vsako osebo vzameš po en zrezek, ki tehta približno 15 dek. Vsak zrezek dobro potolci, osoli in povaljaj v moki. V kozi razbeli mast in zrezke hitro opeci po obeh straneh, da moka in meso porumenita. Nato poberi zrezke na topel krožnik in pokrite postavi na toplo. Na masti, na kateri si pekla zrezke, pa prepraži za vsak zrezek po eno žličico prav drobno sesekljane čebule. Ko čebula malo porumeni, zalij z juho

ali vodo. Po okusu osoli in zloži v omako opečene zrezke in jih duši do mehkega. Dodaj še eno sesekljano sardelo (ne soli preveč, ker je sardela že slana), malo zelenega sesekljane peteršilja in dve ali tri žlice kisle smetane. Ko vse skupaj še malo in počasi prevre, so zrezki gotovi. Zraven daš dušen riž, valjanec, žličnike in lahko tudi solato.

Sedaj v dobi kopanja je priporočati onim, ki niso vajeni solnca, da se solničjo prvi dan največ samo pol ure, da navadijo kožo na solnični pripek. Drugi dan so lahko že malo dalje na solncu in tako vsaki dan več. Koža postane lepo rjava, telo se utrdi in ves organizem se pri tem zmernem solnčenju resnično okrepi.

Razno

KOVČEGI IN POTOVALNE TORBICE

velika izbira pri M. Šterbalu. 4354

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica r. z. z o. z. v Mariboru. Kralja Petra trg 6 daje

POSOJILA

menična ali na vknjižbo proti vračanju v mesečnih obrokih ozir. po dogovoru ter sprejema vloge na knjižice in v tek. računu proti najugodnejšemu obrestovanju. 4321

TKANINE ZA POHIŠTVO in zavese, gradl za madrace in rolete, dobavlja ugodno »Obnova«. F. Novak, Jurčičeva 6. 4305

Predno odpotujete ne pozabite kupiti

KOVČEKE, NAHRBTNIKE kopalne torbice itd. pri Ivanu Kravosu. Aleksandrova 13. 3975

Posest

POSESTVO, 17 ha, Z GOŠTILNO

staroznana in priljubljena izletniška točka v neposredni bližini Maribora se takoj odda v najem z živim in mrtvim inventarjem ter vsemi zgradbami. Resni kavnice zmožni reflektantje naj pošljejo svoje naslove pod »Sigurnost bodočnosti« na upravo lista. 4338

Kupim

KUPUJEM RDEČE VIŠNJE IN RIBISEL

po najboljši ceni. Adalbert Gusel, Maribor, Aleksandrova cesta 39. 4352

Prodaj

Gostilna Mautner, Radvanje,

proda mlade pse BERNHARDINCE (samce). 4349

STRUŽNICO

v dobrem stanju prodam. — Ogledati pri Justinu Gustinčiču, Tattenbachova 14. 4356

Naprodaj KOMPLETNA SPALNICA

in kuhinja za din 1200.—. Tat

tenbachova 16-II. levo. 4347

ČISTOKRVNA BERNHARDINKA

stara dva meseca. naprodaj.

Naslov v upravi. 4348

Prodaj kompletno KUHINJSKO OPREMO in spalnico za din 1600.—, tudi posamezno kose. Aleksandrova c. 21. Košaki. 4331

Stanovanje

TRISOBNO STANOVANJE oddam s 1. avgustom. Vprašati pri hišnici, Meljska 14. 4353

DVOBNO STANOVANJE oddam. Radvanjska c. 9 Maribor. 4351

Službo išče

PEKOVSKI POMOČNIK mlad, pošten zmožen, vsega pekovskega dela. išče službo Naslov v upravi. 4355

Zgubljeno

DVIGALO ZA AVTO se je zgubilo na cesti Maribor—Ptuj. Najditelju ali ovdajtelju plačam din 100.—, Križnič, Maribor, Dajnкова ul. 10. 4350

Mal' položi dar domu na oltar!

PRESELITEV

Naznanjam cenjenim strankam, da sem preselil krojaški salon »OBNOVA« iz Cvetlične ulice v Slovensko ulico št. 36

Se priporoča Joško Lešnik

Ako hočeš imeti elegantno in lepo sešito obleko ali kostum, se potruji h krojaču »Obnova« v Slovensko 36

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da je mirno v Gospodu zaspala naša zlata mati, stara mati, tašča, sestra, svakinja in teta, gospa

Anastazija Majcen

zasebnica

dne 13. julija previdena s sv. zakramenti za umirajoče. Pogreb nepozabne pokojne bo v petek dne 15. julija ob 16. uri iz pokopališča na Pobrežju na frančiškansko pokopališče v lastno grobnico. Sv. maša zadušnica se bo brala v frančiškanski baziliki v soboto dne 16. julija ob 8. uri.

MARIBOR, BEOGRAD, dne 13. julija 1938.

Jože Majcen sin, veleindustrijalec. Marija, poroč., Geč hči, posestnica in trgovka. Franjo Geč, kapetan v pok., zet. Gabriel Majcen, profesor v pok., svak. Friderik Zinauer, ravnatelj Ljudske samopomoči, brat. Marija Viher, vdova žolskega upravitelja, sestra. Ela Platels, veleposestnica, sestra in ostalo sorodstvo.

Lenka

stotnik Jehlička. Nato se je podala ogromna množica na trg, kjer so se postavili ostrostrelci, mestna garda in študenti.

V zraku je zaoril glasen vzklik, ko je novi blagoslovljeni prapor, na katerem sta žareli besedi »Sloga« in »Enakost« v zlatu, prvič zavihral nad glavami študentske legije.

Pri odprtem oknu sta stali Lenka in Elis. Obe sta vzhičeni prisostvovali slavnosti: resna, slavnostna tišina, skozi katero se je čul samo duhovnikov glas, in viharno ploskanje, vse ju je prevzelo.

Godba je zagrmela in vse korporacije in vsa množica je krenila v sprevedu k piaristovski cerkvi, kjer naj maša in »Te Deum« zaključijo slavnost.

Elis je veselo gledala številne vrste filozofov, ki so ponosno z novim praporom korakale, Lenki pa je zažarelo oko, ko je vitek častnik pogledal v okno in s pogledom in smehljajem pozdravljaj. Kako krepko je korakal, kako mu je pristojalo.

Gibanje javnega življenja se je krepilo dan za dnem. Iz Prage, osrčja, je prihajalo vznemirjenje v vse dele češkega kraljestva. Nagle, nepričakovane spremembe so se vršile čez noč, vedno novi dogodki, domači in zunanji, so prevzemali in razburjali vse sloje. Razpisane so namreč bile volitve v češki deželni zbor in v frankfurtski parlament, sledil je slavni manifest Palackega. In nato so se Čehi in Nemci, doslej složni, razšli, v Pragi se je pripetila marsikatera nerodnost in polemija. Uradi so izgubili moč in hudobni

ljudje so izrabljali kratko dobo svobode.

Šum valov je segel tudi v mirno litomišsko mesto in vzvaloval tiho gladino. Gospod aktuar je obupaval. Ni več vzdihoval; hodil je na vaje, v urad, posedal doma in gledal priljubljeno sliko, samo kadar je prišel knjigovodja, mu je odleglo, ker se je lahko od srca pritožil in razodel. Gospa Roubinkova in njena prijateljica Rollerica sta morali molčati. Z nobeno stvarjo nista soglašali, vse jim je bilo zoprno, toda nevarno je bilo razglasiti takrat svoje mnenje.

Rollerica je tajno protestirala; bilo ji je kakor odstavljene vladarici.

Loti je omahovala. — Iz opozicije proti Vavreni in Lenki, je bila proti vsemu; toda ker so se vsi spremenili, ji je pričelo presedati v osamljenem položaju. Lenka je imela v teh burnih dneh srečo. Shajala

se je pogosteje z Vavreno, ne da bi ji teta zabranila. Govorila sta o svoji ljubezni in nadah, o dogodkih in nekoč je omenila Lenka:

»Ko bi striček dočakal!«

»Pa bi izbrisal, kar je napisal v almanah!«

»O, srečni almanah!«

Gospodični Elis so prinašali študenti vsak čas nenavadne novice. Najbolj je prestrašil svojo gospodinjico Frihört, ki je povedal, da bo koncem maja zaključek tega semestra na filozofiji. Ta novica je še bolj prestrašila Marinko. Toda vesel Hanak jo je potolažil, češ, da ostane tu. Stori je tako njej in dobi na ljubo. Toda proti pričakovanju se je moral prej posloviti in prav tako tudi Vavrena, ki ni mislil zapustiti Litomišlja do običajnih počitnic.

(Dalje.)